

Kartlegging i barnehagen

Hvilken bevissthet har barnehagelærere om bruk av kartleggingsverktøy i barnehagen?

Anne Gjellan

[Kandidatnummer: 612]

Bacheloroppgave

[BNBAC3900]

Trondheim, april 2021

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	3
1.1 Bakgrunn for valg av tema og problemstilling.....	4
1.2 Oppgavens innhold og struktur	4
2.0 Presentasjon av teori.....	5
2.1 Kartleggingsbegrepet.....	5
2.2 Kartleggingsverktøy i barnehagen.....	6
2.2.1 Kartleggingsverktøyet TRAS	6
2.2.2 Kartleggingsverktøyet ALLE MED	7
2.3 Barnehagelærerens autonomi og profesjonelle skjønn.....	7
2.4 Synet på barn og barns personvern.....	8
2.5 Foreldresamarbeid.....	9
3.0 Metode	10
3.1 Kvalitativ metode	10
3.2 Utarbeiding av intervjuguide.....	11
3.3 Adgang til felten.....	11
3.4 Presentasjon av informantene.....	12
3.5 Beskrivelse av gjennomføring.....	13
3.6 Analyse av datamaterialet.....	13
3.7 Vurdering av metode	14
3.8 Etsiske hensyn.....	15
4.0 Presentasjon av funn og drøfting	16
4.1 Kartleggingsbegrepet.....	16
4.2 Kartleggingsverktøy i praksis.....	18
4.3 Synet på barn og barns personvern.....	19
4.4 Barnehagelærerens autonomi og profesjonelle skjønn.....	21
4.5 Foreldresamarbeid	22
5.0 Oppsummering	24
5.1 Avsluttende kommentar	25
Referanseliste.....	26
Vedlegg	29
Vedlegg 1: Samtykkeskjema	29
Vedlegg 2: Intervjuguide.....	31

1.0 Innledning

Kartlegging i barnehagen er et dagsaktuelt tema, og fagfolket har hevet sin stemme og tatt pennen fatt i debatten omkring kartlegging og vurdering av barns språk. Essahli Vik (2017, s. 2) peker på at fagfolket er svært splittet i sin mening. Hun trekker fram at de som er positive til kartlegging og tidlig innsats argumenterer med at det kan bidra til løsninger på enkeltbarnets behov, sosial utjevning og livslang læring. På den andre siden finner vi de som er negative til en slik praksis, og mener at det er med på å true det helhetlige synet på læring. Ifølge Greve (2015, s. 201) sees det også en økning av ferdige programmer som skal bidra til læring og kartlegging av barns ferdigheter, og hun nevner videre at slike programmer gjerne er utarbeidet av faggrupper utenfor barnehagen.

De siste årene har mye stått på spill for barnehagene. Pettersvold & Østrem (2018, s. 12-13) peker på at «Barnehageopprøret 2016» markerer et vendepunkt. Foranledningen for barnehageopprøret var regjeringens forslag til en ny barnehagelov, hvor Stortingsmeldingen «*Tid for lek og læring – bedre innhold i barnehagen*» åpnet for mer kartlegging av barns ferdigheter og innføring av læringsmål i barnehagen (Meld. St. 19 (2015-2016), Kunnskapsdepartementet, 2016). Før saken ble behandlet i Stortinget, ble det skrevet nærmere 100 avisinnlegg der både barnehagelærere, studenter, forskere, lærer-utdannere, fagforeningsrepresentanter og foreldre tok til ordre for å hindre at regjeringens forslag fikk gjennomslag. Regjeringen fikk ikke flertall i Stortinget, og forslaget ble derfor ikke vedtatt (Pettersvold & Østrem, 2018, s. 12-13).

I november 2019 la regjeringen på nytt frem en Stortingsmelding for barnehagens praksis - «*Tett på- tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO*» (Meld. St. 6 (2019-2020), Kunnskapsdepartementet, 2019). Stortingsmeldingen omhandlet hvordan praksisen skal utformes for å skape et inkluderende fellesskap, og på hvilken måte tidlig innsats vil bidra til å unngå frafall senere i skoleløpet. Et av tiltakene regjeringen legger fram er å innføre en plikt for kommunen og barnehagene til å vurdere alle barns norskkunnskaper før skolestart, for å identifisere barn som har behov for nærmere kartlegging av sine norskkunnskaper (Kunnskapsdepartementet, 2019). På bakgrunn av Stortingsmeldingen sendte Kunnskapsdepartementet i november 2020 et forslag til endring i barnehageloven på offentlig høring, med forslag om plikt til å vurdere alle barns norskkunnskaper før skolestart. Formålet er å identifisere barn som har behov for nærmere kartlegging av sine norskkunnskaper. Det understrekes at plikt til å *vurdere* ikke må blandes med å *kartlegge*. Det

vil videre bli utviklet nye gratis kartleggingsverktøy for å kartlegge de barna som vurderes å ha for svake norskkunnskaper (Kunnskapsdepartementet, 2020).

1.1 Bakgrunn for valg av tema og problemstilling

Jeg har valgt temaet kartlegging i barnehagen fordi det engasjerer meg, og det har relevans for barnehagelærerprofesjonen. Jeg synes det er interessant at forslaget om ny barnehagelov i 2016 omhandlet kartlegging av barns språk, mens det nå legges fram forslag om å vurdere barns språk. Det understrekes at vurdering ikke må forveksles med kartlegging, men paradoksalt nok vil det bli utviklet nye kartleggingsverktøy for barn som har behov for å kartlegges nærmere. Det er usikkert hvor skille mellom vurdering og kartlegging går, og jeg er nysgjerrig på hvordan dette skal gjennomføres i praksis.

Gjennom mine praksisperioder har jeg blitt introdusert for kartleggingsverktøy, og jeg har erfart at det er ulikt hvordan de blir tatt i bruk i barnehagen. Derfor ønsker jeg å undersøke hvilken bevissthet barnehagelærerne har om bruk av dem. Jeg har en førforståelse for at bruk av kartleggingsverktøy står i kontrast til det Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (2017, s. 37) understreker om at observasjoner og vurderinger av barn skal ta utgangspunkt i barnets individuelle forutsetninger (Kunnskapsdepartementet, 2017). Derfor ønsker jeg å undersøke dette nærmere, og kanskje få en bredere innsikt og utvide min førforståelse om kartlegging i barnehagen.

Kartlegging av barn i barnehagen er et viktig, og stort tema. I arbeidet med å lage en problemstilling har jeg vært nødt til å avgrense, og jeg har justert den underveis.

Innledningsvis skrev jeg om debatten omkring kartlegging, og på bakgrunn av erfaringer fra praksis ønsker jeg å undersøke hva fagfolket selv legger i begrepet kartlegging, og hvilken bevissthet de har om bruk av kartleggingsverktøy i barnehage. Min problemstilling falt derfor på:

«Hvilken bevissthet har barnehagelærere om bruk av kartleggingsverktøy i barnehagen?»

1.2 Oppgavens innhold og struktur

I det følgende kapittelet vil teorigrunnlaget for oppgaven presenteres. I teorikapittelet presenteres relevant faglitteratur og studier som tidligere er blitt gjort på barnehagefeltet. Her vil jeg framheve ulike perspektiver vedrørende kartlegging av barn, samt gjøre rede for to av de mest brukte kartleggingsverktøyene i norske barnehager.

I oppgavens tredje kapittel begrunner jeg valg av kvalitativ metode og intervju som innsamlingsstrategi. Videre redegjør jeg for en tematisk analyse av datamaterialet fra intervjuer med tre barnehagelærere. Gjennom analyse av datamaterialet kom jeg fram til følgende kategorier: Kartleggingsbegrepet, kartleggingsverktøy i praksis, synet på barn og barns personvern, barnehagelærerens autonomi og profesjonelle skjønn, og foreldresamarbeid.

I Kapittel fire vil funn fra intervjuene struktureres i de overnevnte kategoriene. Funnene som presenteres vil analyseres og tolkes. Videre vil funnene settes i en faglig kontekst, hvor de drøftes i lys av relevant teori som er presentert i oppgavens andre kapittel. I oppgavens femte kapittel gir jeg en oversikt over de mest sentrale funnene som er presentert i oppgaven, og til sist vil jeg gi en avsluttende kommentar til prosjektet.

2.0 Presentasjon av teori

I dette kapittelet vil jeg presentere det teoretiske grunnlaget som er relevant for å belyse problemstillingen. Teorien er valgt på bakgrunn av det innsamlede datamaterialet. Jeg starter med å gå nærmere inn på selve kartleggingsbegrepet, og gjør deretter rede for kartleggingsverktøyene TRAS og ALLE MED. Videre presenterer jeg barnehagelærerens autonomi og profesjonelle skjønn, før jeg belyser synet på barn og barns personvern. Til sist i kapittelet løfter jeg fram foreldresamarbeid i barnehagen.

2.1 Kartleggingsbegrepet

Selve kartleggingsbegrepet er et vidt begrep som kan forstås på ulike måter. Høigård, Mjøøl & Hoel (2009, s. 57-58) mener at ordet blir brukt både i en trang og en vid betydning. Den trange betydningen av kartlegging er en form for systematisk observasjon hvor man tar utgangspunkt i et kartleggingsverktøy, mens i en videre betydning tar kartleggingsbegrepet for seg alt det man kan gjøre for å få innsikt i hvor et enkelt barn befinner seg i utviklingen. Dette kan dreie seg om ulike former for observasjon, intervjuer, samtaler og ulike former for screening og testing. Lyngseth & Mørland (2017, s. 138) framhever at et av målene med kartlegging i barnehagen er å skape en best mulig hverdag for barna, gjennom å innhente mer detaljert innsikt i barnets utvikling, forutsetninger og interesser på ulike områder. De trekker fram at i noen sammenhenger brukes også kartlegging som et verktøy for å lage et grunnlag

for sakkyndige, som kan vurdere og utrede videre om rett til spesialpedagogisk hjelp skal gis eller ikke.

Hva man legger i kartleggingsbegrepet henger ofte sammen med hvor man posisjonerer seg vedrørende kartlegging av barn, og det fins forskning og studier som underbygger påstandene til begge hoved-posisjonene i debatten omkring kartlegging, ifølge Essahli Vik (2017, s. 3). Pettersvold & Østrem (2012, s. 50) hevder at risikoen med standardiserte verktøy er at man skaper en urimelig trang mal for hva et normalt barn er, og at det må tas i betraktning idet man vurderer om man har gode nok grunner til å kartlegge. Samtidig viser Rambøll (2008, s. 12) til forskning som hevder at barn vil ha god nytte av tidlig kartlegging og språkhjelp. Forskningsrapporten støtter seg til undersøkelser som viser at barns språk og leseferdigheter kan forbedres betraktelig ved tidlig innsats, og at det er en systematisk sammenheng mellom mestring av språk og sosial mestring, og at språkutvikling i ung alder er viktig for senere læring.

Lyngseth (2018, s. 316) mener at kartlegging på ulike måter danner et grunnlag for å vurdere videre tiltak, og at forebyggende arbeid i barnehagen kan bidra til å gi barnet en god start i sitt utviklingsløp. Et annet perspektiv framheves av Førde (2018, s. 217), som hevder at tidlig innsats også kan forstås som nok tid til å være sammen med barn og inngå i relasjoner og samspill gjennom dagen, og gi de omsorg og nærhet. En slik tilnærming kan nødvendigvis ikke veies og måles, men vil ifølge Førde kunne begrunnes i lovverkets forankring i barns beste.

2.2 Kartleggingsverktøy i barnehagen

Med tiden har det kommet ulike typer kartleggingsverktøy inn i barnehagen. Det er blant annet kartleggingsverktøy innenfor språk, atferd og motorikk. Jeg vil nå gjøre kort rede for kartleggingsverktøyene TRAS og ALLE MED, som ifølge Ekspertutvalget (2011) er to av de mest brukte kartleggingsverktøyene i norske barnehager.

2.2.1 Kartleggingsverktøyet TRAS

Kartleggingsverktøyet TRAS står for; Tidlig registrering av språkutvikling (Espenakk et al., 2011). Kartleggingsverktøyet ble utarbeidet etter at TRAS-gruppen i 2000 gjennomførte en landsdekkende spørreundersøkelse, hvor resultatet av undersøkelsen viste at det var et behov

for et systematisk kartleggingsverktøy for kartlegging av barns språk, da barn med språkforsinkelser ikke ble oppdaget tidlig nok. Sammen med kartleggingsverktøyet utviklet de også en tilhørende fagbok som heter TRAS: Observasjon av språk i daglig samspill (Espenakk et al., 2011). TRAS er forankret i et sosiokulturelt læringssyn innenfor utviklingsteorien. Denne teorien går ut på at alle mennesker utvikler seg i samspill med andre, og at all læring foregår i en sosial kontekst (Espenakk et al., 2011). Hensikten med bruk av TRAS er å vurdere hvor et barns språkutvikling står i forhold til det som er forventet på de ulike alderstrinnene. Kartleggingsverktøyet består av et observasjonsmateriale for språk og språkutvikling for barn mellom 2 og 5 år i barnehagen. Registreringen er omfattende og tar for seg åtte observasjonsområder: kommunikasjon, språkforståelse, samspill, oppmerksomhet, uttale, språklig kunnskap, setningsproduksjon og ord-produksjon (Espenakk et al., 2011).

2.2.2 Kartleggingsverktøyet ALLE MED

ALLE MED er et observasjonsmateriale som er tenkt brukt på alle barn i barnehagen, hvor observasjonsskjemaet skal synliggjøre enkeltbarnets utvikling på en visuell og lettfattelig måte (Løge et al., 2015). ALLE MED- materialet består av et observasjonsskjema som dekker seks utviklingsområder: sosioemosjonell utvikling, språkutvikling, leke-utvikling, trivsel, hverdagsaktiviteter og sansemotorisk utvikling, samt en håndbok som skal være til hjelp for den praktiske utfyllingen (Løge et al., 2015). ALLE MED-materialet er et resultat av samarbeidet Eigersund kommune ved barnehagesektoren og PPT (Pedagogisk Psykologisk Tjeneste) har hatt med læringsmiljøsektoren (SAF/UIS). Hensikten med ALLE MED-skjemaet er å danne et helhetlig bilde av barnets mestring, og skjemaet skal også være et hjelpemiddel til foreldresamtaler. ALLE MED inneholder 18 ulike utsagn for hvert alderstrinn, noe som gir en begrensning av hva som skal observeres. Produsentene av dette kartleggingsverktøyet ønsker at observasjonssirkelen ALLE MED skal bidra til en helhetlig tenkning som er omfattende nok til å vise et bilde av det enkelte barns fungering i barnehagen, i tråd med barnehagens innhold som skal bygge på et helhetlig læringssyn (Løge et al., 2015).

2.3 Barnehagelærerens autonomi og profesjonelle skjønn

Barnehagelærerens autonomi har ifølge Greve, Jansen & Solheim (2014, s. 106) å gjøre med barnehagelærerens mulighet til å selv kunne utøve faglig skjønn på bakgrunn av sin kunnskap. De framhever at graden av autonomi utvides og påvirkes ved at barnehagelærerprofesjonen

blir gitt frihet til å velge arbeidsmåter for å planlegge, gjennomføre og dokumentere det pedagogiske arbeidet, og tillit til å ta beslutninger om hva som er til barnets beste i barnehagen. Hennem, Pettersvold & Østrem (2015, s. 304-305) hevder at økte styringstendenser i barnehage og skole de siste årene har ført til mer styring, mer kontroll, og mindre tillit. Ifølge Hennem & Østrem (2016, s. 127) kjennetegnes profesjonene av at de er gitt bestemte oppgaver gjennom et samfunnsmandat, og at samfunnet har tillit til at profesjonsutøveren vil utføre disse oppgavene på best mulig måte. De peker på at det blir et problem for barnehagen hvis tilliten til profesjonsutøveren erstattes av enkle standardløsninger, ferdige programmer og økende tiltro til kartleggingsverktøy.

Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (2017) sier at «Pedagogisk leder er gitt ansvaret å iverksette og lede det pedagogiske arbeidet, i tråd med godt faglig skjønn» (Kunnskapsdepartementet, 2017). Denne formuleringen innebærer stor tillit og troverdighet til profesjonen og de pedagogiske lederne, samtidig som at det er et stort profesjonelt ansvar, ifølge Førde (2018, s. 212). Hennem & Østrem (2016, s. 60) framhever at det å handle på bakgrunn av profesjonelt skjønn innebærer at kunnskapen ligger som en base for arbeidet, men at det ikke er noe man kan anvende direkte. De mener at i en konkret situasjon må man handle der og da, gjennom en vurdering ut fra et faglig skjønn og på grunnlag av dømmekraft eller intuisjon. Kirkebøen (2012, s. 101-118) peker på at det også er viktig å være kritisk til sin egen magefølelse og intuisjon. Han viser til studier omkring beslutningsprosesser, som tyder på at vår intuisjon kan påvirkes av for eksempel fordommer, forutinntatthet og tidligere negative eller positive erfaringer.

2.4 Synet på barn og barns personvern

Bae (2007) belyser en endring i samfunnet vedrørende synet på barn, og skriver om det å møte barnet som subjekt i den pedagogiske praksisen. I sin artikkel støtter hun seg til James, Prout, & Jenks (1998) sin forskning innenfor barndomssosiologien, som viser at barn er intelligente og sosiale vesener fra fødselen av. James, Prout & Jenks (1998) mener at oppmerksomheten må rettes mot barn som deltagere og aktører i sitt eget liv, i stedet for å fokusere på det barnet mangler, på det uferdige. I sin drøfting av ulike syn på barn bruker de metaforene «human beings» og «human becomings». Å se barn som human beings handler om å se og møte barnet som aktive og deltakende aktører i sitt eget liv, mens å se barn som human becomings innebærer å se barnet som et objekt som skal påvirkes, formes og forandres. Ved å se på barnet som «human being» møtes det som et eget individ med følelser,

tanker og meninger, som fullverdige mennesker i det livet de lever som barn (Bae, 2007). Når det kommer til synet på barn ved kartlegging mener Lyngseth & Mørland (2017, s. 147) at det er vanskelig å forstå at det må være en klar motsetning mellom å tenke tiltak i et langsiktig utviklings- og læringsløp og det å ivareta barnet her og nå. Videre understreker de at både barnehagelærere og spesialpedagoger er avhengig av å se barnet både som «beings» og «becomings».

Pettersvold & Østrem (2012, s. 57) peker på at barns samspill med omverden er komplekst, og at de fysiske rammene og den sosiale konteksten er avgjørende for hva et barn mestrer eller ikke mestrer i konkrete situasjoner. Ifølge Lingås (2014, s. 58) vil det å kartlegge et barn innebære store etiske utfordringer for barnehagelærerne, og i en kartleggingssituasjon vil barnehagelærerens evne til å utøve kritisk refleksjon og profesjonelt skjønn være vesentlig. Rammeplanen (2017) understreker at barn har rett til vern om sin personlige integritet, og sier at «Et etisk perspektiv skal derfor ligge til grunn ved dokumentasjon av barnegruppen og enkelt barn. Personopplysninger skal behandles i samsvar med personopplysningsloven» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 39). Svenning (2009, s. 73-74) påpeker at barnehagelærerne bør reflektere over om utstrakt bruk av kartleggingsverktøy er forenelig med det rammeplanen ber om, og mener at barnehagesektoren bør engasjere seg for å få mer klarhet i grensene for hva som er lov og ikke når det kommer til dokumentasjon av barn. Hennem & Østrem (2016, s. 122) framhever at barnehagelærerne må reflektere over hvilke briller man ser barnet gjennom ved bruk av kartleggingsverktøy. De nevner at når barn vurderes etter kategoriene «mestrer» og «mestrer ikke», er det nødvendig med bevissthet om at det de vil komme til å se, er hva barnet mangler, og ikke hvem barnet er.

2.5 Foreldresamarbeid

Glaser (2018, s. 249) skriver om hjem og barnehage som helheten i barnets liv, og belyser hvordan barnets trivsel, utvikling og læring i stor grad er knyttet til kvaliteter i foreldresamarbeidet. Hun viser til Bronfenbrenner (1979) som framhever at foreldrenes tilfredshet med barnehagen utgjør «second order effects» på barnets utvikling. For å få tilfredse barn, blir det viktig å jobbe med foreldrenes tilfredshet også. Videre understreker Glaser (2018) at jo bedre og tettere kontakten er mellom hjem og barnehage, jo bedre blir kvaliteten. Bø (2011, s. 145) skriver også om foreldresamarbeidet i barnehagen, og mener at

som pedagog er det viktig å være bevisst hvilken oppfatning av foreldrene man formidler til dem gjennom det man forteller om barnet, og gjennom hele måten å være på.

Rammeplanen (2017) understreker at barnehagen skal legge til rette for et godt foreldresamarbeid og sikre god dialog både på individ og gruppenivå. Videre skal barnehagen presentere sine observasjoner og vurderinger ved å begrunne dem overfor foreldrene og respektere deres synspunkter, og foreldrene har rett til å medvirke i den individuelle tilretteleggingen av tilbudet (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 22). Lyngseth (2018, s. 307) mener at et tillitsfullt samarbeid med hjemmet er særlig viktig i en kartleggingsprosess, og hun understreker at barnehagelæreren må holde foresatte orientert om arbeidet med deres barn. Videre forteller hun at foreldrene må informeres og gi sitt samtykke før en kartleggingsprosess kan settes i gang.

3.0 Metode

I dette kapittelet vil jeg gjøre rede for valg av metode og prosessen med å innhente data til mitt bachelorprosjekt. Dalland (2020, s. 53-54) skriver at metoden er selve redskapet vårt i møte med det vi vil undersøke, og at metoden forteller noe om hvordan vi bør gå fram for å fremskaffe eller etterprøve kunnskap.

3.1 Kvalitativ metode

Min problemstilling ble styrende for valg av metode, og valget falt på kvalitativ metode fordi denne metoden vil i størst mulig grad kunne svare på det jeg ønsker å undersøke. Dalland (2020, s. 54-55) framhever at den kvalitative metoden tar sikte på å fange opp meninger og opplevelser som ikke lar seg måle eller tallfeste. Videre kjennetegnes kvalitativ metode av en nærhet til feltet, da datainnsamlingen skjer i direkte kontakt med feltet og at forskeren går i dybden hvor fremstillingen tar sikte på å formidle forståelse. Å ta direkte kontakt med feltet ble viktig for å kunne svare på min problemstilling, da det er nettopp barnehagelærerens egen bevissthet og opplevelser rundt bruk av kartleggingsverktøy jeg ønsker å undersøke nærmere. For å kunne gå i dybden i møte med fagpersonene og forsøke formidle forståelse for deres meninger og opplevelser, valgte jeg et kvalitativt forsknings-intervju som innsamlingsstrategi. Ifølge Kvale & Brinkmann (2018, s. 42-47) har et kvalitativt forskningsintervju som formål å forstå ulike sider ved intervjupersonens daglige liv, sett ut ifra deres eget perspektiv. Det

kvalitative intervjuet tar sikte på nyanserte beskrivelser og oppfordrer intervjupersonen til å sette ord på hva de føler og opplever, og hvordan de handler.

3.2 Utarbeiding av intervjuguide

For å oppfordre informantene til å sette ord på hva de selv føler og opplever omkring temaet, ble det viktig å forberede intervjuet godt. Jeg valgte å utforme en fleksibel intervjuguide med få, men åpne spørsmål. Larsen (2017, s. 99) skriver at en fleksibel intervjuguide kan fungere slik at den har ferdig utformet spørsmål, men at rekkefølgen er fleksibel, og at forskeren stiller oppfølgingsspørsmål der en finner det nødvendig. En fleksibel intervjuguide var riktig valg fordi det ga rom for spontane oppfølgingsspørsmål underveis. På denne måten ga jeg informantene mulighet til å gå i dybden og gi nyanserte beskrivelser i sine svar. Enkelte oppfølgingsspørsmål forberedte jeg på forhånd, mens de fleste ble stilt spontant, nettopp for å oppfordre informantene til å utdype sine svar og gi nyanserte beskrivelser omkring sine opplevelser.

Intervjuguiden starter med et par spørsmål som går på bakgrunn og arbeidserfaring, og spørsmål om hvilke arbeidsoppgaver de har. Videre kommer hoveddelen, hvor temaet for problemstillingen ble berørt. Når jeg ønsker å undersøke barnehagelæreres bevissthet om bruk av kartlegging, ble det nødvendig å forberede spørsmål som tok sikte på å skape refleksjon og samtale. Måten jeg gjorde dette på var å stille det som Kvale & Brinkmann (2018, s. 166) definerer som introduksjonsspørsmål, som tar sikte på å fremkalle rike beskrivelser hvor intervjupersonen selv presenterer det de opplever. Spørsmålene jeg stilte var åpne, og for å få rike opplevelser oppmuntret jeg informantene til å dele eksempler eller praksisfortelling fra barnehagehverdagen. Jeg gjorde også et bevisst valg idet jeg forberedte et siste hovedspørsmål som omhandler det nye lovforslaget vedrørende plikt til å vurdere alle barns språk. Dette gjorde jeg fordi det er dagsaktuelt, samtidig som jeg ser det som relevant for problemstillingen da planen er å utvikle nye kartleggingsverktøy. Se vedlegg side 31, for en nærmere titt på intervjuguiden.

3.3 Adgang til felten

For å finne svar på min problemstilling var det en forutsetning at barnehagelærerne jeg skulle intervju hadde erfaring med bruk av ulike kartleggingsverktøy i barnehagen, og jeg tok derfor direkte kontakt med feltet. På denne måten gjorde jeg et strategisk utvalg, som ifølge Dalland (2020, s. 79) er å velge personer som man mener har bestemte erfaringer eller kunnskaper. Kontakten med feltet starter med det Thaagard (2018, s. 56-57) betegner som

snøballmetoden. Denne metoden kjennetegnes ved at forskeren tar kontakt med en person som har de kvalifikasjonene og egenskapene som er relevant for problemstillingen, eller som befinner seg i et miljø som vil kunne henvende videre til personer med tilsvarende egenskaper eller kvalifikasjoner. Måten jeg tok kontakt på var å sende ut en SMS til tre barnehagelærere, i tre ulike barnehager, som jeg har en relasjon til fra før av. I tekstmeldingen informerte jeg om temaet for min bachelor, hvor jeg videre spurte om de selv ønsket å delta, eller om de visste av noen andre jeg kunne kontakte. To av personene jeg kontaktet ønsket selv å stille til intervjuet, mens den tredje satte meg i kontakt med en kollega av henne.

Den halvstruktureerte intervjuguiden ble sendt til informantene over mail i forkant av intervjuene. Tanken bak dette var at de skulle få tid og anledning til å forberede seg på hvilke tema samtalen ville berøre, og for å notere ned eventuell praksisfortelling. Samtidig så kan det hende at svarene i intervjuene hadde blitt mer spontane og annerledes dersom intervjuguiden ikke ble sendt på forhånd. Jeg vurderte det likevel som hensiktsmessig å sende på forhånd, og det viste seg at de alle tre hadde gjort seg mange refleksjoner om temaet kartlegging.

3.4 Presentasjon av informantene

Mitt utvalg består av to menn og en kvinne, og de tre informantene har ingen relasjon til hverandre og jobber i tre ulike barnehager. Dette var også et strategisk valg, da jeg ønsket en bredde av perspektiver og ulike refleksjoner til å besvare min problemstilling. Jeg vil i det følgende presentere informantene slik at leseren kan knytte en relasjon til dem. For å bevare deres anonymitet blir de referert til med fiktive navn.

Kari har til sammen 20 års erfaring fra barnehage, skole og SFO, og jobber nå som pedagogisk leder i en kommunal barnehage. På arbeidsstedet er hun en del av lederteamet og deltar blant annet i årsplanleggingen og utarbeiding av årsplanen i barnehagen.

Erik har 10 års erfaring fra barnehage, og har nå en stilling som 60 % spesialpedagog og 40 % grunnbemanning i en kommunal barnehage. Erik har jobbet ett år som pedagogisk leder, og skal fra høsten av tre inn i en ren barnehagelærerstilling. Han er også tillitsvalgt i barnehagen.

Steinar har 25 års erfaring fra barnehage og jobber nå som pedagogisk leder i en privat barnehage. Han har tidligere jobbet som styrer, samt jobbet både i barnevernet, i skolen og SFO. Han har videreutdanning innen sosialpedagogikk og spesialpedagogikk, samt et årsstudium innen barnehageøkonomi.

3.5 Beskrivelse av gjennomføring

På bakgrunn av at vi står midt opp i en pandemi og mye er uforutsigbart om dagen, var det viktig for meg å trygge informantene og være fleksibel på tid og sted for gjennomføring av intervjuene. Derfor la jeg fram at de selv fikk velge om de ønsket å møtes fysisk eller digitalt. Alle tre ønsket å gjennomføre intervjuene digitalt over Google hangout, et digitalt rom hvor vi fikk se hverandres ansikt og høre hverandre. Hver av intervjuene hadde en varighet på ca en klokke og foregikk på kveldstid. En utfordring med å ikke være fysisk til stede i samme rom er muligheten til å se og fange opp kroppsspråk, og Thagaard (2018, s.102) peker på at den som intervjuer kan vurdere og tolke de kroppslige signalene som utgangspunkt for nye spørsmål i intervjuet. På denne måten kan det være at jeg hadde stilt andre oppfølgingsspørsmål hvis jeg hadde hatt mulighet til å tolke kroppssignalene nærmere, som igjen kan ha gitt andre svar i intervjuet.

For å skape en komfortabel ramme rundt intervjuet innledet jeg intervjuet med personlig samtale, før jeg stilte spørsmål om deres bakgrunn og arbeidserfaring. Etter hvert gikk vi over på hoveddelen av intervjuet, hvor jeg blant annet stilte spørsmål om hva de legger i begrepet kartlegging. Dette spørsmålet ble stilt for å undersøke hva informantene selv legger i begrepet og hva de forbinder det med i barnehagen. Underveis i intervjuet forsøkte jeg også være bevisst min egen rolle som intervjuer gjennom å aktivt lytte og være til stede med hele meg. Jeg stilte oppfølgingsspørsmål for å få mer utdypende svar, og der hvor noe var uklart, stilte jeg spørsmål for å avklare at jeg forsto de riktig. Jeg brukte en notatblokk hvor jeg på forhånd hadde skrevet ned spørsmål og gitt plass til å skrive stikkord etter hvert som informantene svarte. Kvale & Brinkmann (2018) peker på at en utfordring ved å skrive notater underveis i intervjuet er at forskeren lett blir distraheret, og at det avbryter samtalens frie flyt (Kvale & Brinkmann, 2018, s. 206). Dette var noe jeg kjente at var en utfordring under intervjuene, da jeg ikke var helt frigjort og så til stede som jeg kunne vært hvis jeg hadde brukt lydopptak.

3.6 Analyse av datamaterialet

Jeg valgte å bruke en temasentrert analyse i arbeidet med å finne funn i mitt datamateriale. Hensikten med en temasentrert analyse er å redusere og systematisere datamaterialet uten å miste viktig informasjon, og utvikle fortolkninger på bakgrunn av informasjon som ligger i datamaterialet (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2016, s. 160-163). Det første jeg gjorde etter hvert intervju var å overføre notatene fra ark over til dokument på data. Her gjenga jeg det informantene sa så ordrett som mulig etter hukommelsen og ved hjelp av stikkordene. Etter å ha gjort dette brukte jeg god tid til å lese gjennom datamaterialet flere ganger, hvor jeg

i denne fasen forsøkte å forstå og tolke svarene jeg hadde fått gjennom intervjuet. Videre så lagde jeg et nytt dokument for å redusere og systematisere datamaterialet, hvor jeg strukturerte dataen under spørsmålene fra intervjuguiden. Deretter lagde jeg koder, hvor jeg markerte viktige poenger i datamaterialet. Dette gjorde jeg for å se etter mønster og sammenfallende koder, og finne sentrale tema som var relevant for problemstillingen.

Etter å ha kodet datamaterialet endret jeg den opprinnelige problemstillingen. Thagaard (2018, s. 46) framhever at en problemstilling som ikke gir rom for fleksibilitet kan skape begrensninger for de analysen dataene gir mulighet for, og at problemstillingen ofte ikke får sin endelige form før resultatene av prosjektet presenteres. Problemstillingen «Hvilke erfaringer har barnehagelærere med bruk av kartleggingsverktøy i barnehagen» ble justert til «Hvilken bevissthet har barnehagelærere om bruk av kartleggingsverktøy i barnehagen». Dette gjorde jeg fordi den opprinnelige problemstillingen ikke sto i helt i samsvar med den forståelsen jeg utviklet under analysen, og at begrepet «bevissthet» i større grad kaster lys over relevante refleksjoner knyttet til bruk av kartleggingsverktøy i barnehagen.

Det fins også utfordringer ved denne metoden, blant annet at informasjon om de enkelte temaer løsrives fra den konteksten og sammenhengen de er en del av (Thagaard, 2018, s. 177). Derfor printet jeg ut svarene fra intervjuene og skrev både koder og tema i en marg langs siden av dokumentet, slik at jeg enklere kunne se sammenhengen i datamaterialet. Dette hjalp meg også i arbeidet med å fortolke informasjonen i datamaterialet. Etter å ha kodet dataen kategoriserte jeg de etter ulike temaer som berører problemstillingen. Kategoriene jeg kom frem til etter analysearbeidet er kartleggingsbegrepet, kartleggingsverktøy i praksis, synet på barn og barns personvern, barnehagelærerens autonomi og profesjonelle skjønn, og foreldresamarbeid.

3.7 Vurdering av metode

Jeg vil i denne delen av kapittelet vurdere metoden som er brukt i dette bachelorprosjektet. Ifølge Johannessen, Tufte & Christoffersen (2016, s. 231) brukes blant annet begrepene troverdighet og pålitelighet, relevans og gyldighet og overførbarhet for å måle kvalitet i kvalitative undersøkelsesprosesser. Ved å redegjøre for de valg og overveielser som er blitt gjort har jeg forsøkt å gjøre min forskningsprosess transparent for leseren, noe Thagaard (2018, s. 203) mener kan bidra til å styrke forskerens pålitelighet. Samtidig så kan det stilles spørsmål til hvordan selve innsamlingen av data kan ha bidratt til å svekke eller styrke prosjektets troverdighet. Ved intervju som innsamlingsmetode styrkes troverdigheten

gjennom bruk av lydbåndopptak med god kvalitet (Thagaard, 2018). Lydopptak ble ikke brukt under intervjuene i min forskningsprosess, noe som vil bidra til å svekke troverdigheten. Det er fordi notatene fra intervjuene til en viss grad vil være preget av mine oppfatninger av utsagn og hendelser som informantene delte, sammenlignet med opptak fra intervju som er mer uavhengig av forskerens oppfatninger (Thagaard, s. 203).

Prosjektets relevans og gyldighet handler om i hvilken grad vi stiller spørsmål som gir svar på undersøkelsen vår, og om de data vi samler inn er relevante for problemstillingen vår slik at vi etter hvert kan trekke valide slutninger (Larsen, 2017, s. 93). Intervjuguiden jeg utformet sikret at jeg fikk data som kan brukes til å besvare problemstillingen. I tillegg var intervjuguiden fleksibel, noe som ga rom for at informantene fikk snakke fritt, og gjennom å stille oppfølgingsspørsmål fikk de utdype sine svar og jeg fikk oppklart eventuelle misforståelser. På denne måten kan en si at den fleksible prosessen ga meg et godt grunnlag for å trekke slutninger ut ifra funn fra intervjuene, og nærheten mellom meg og informantene kan ha bidratt til å øke gyldigheten i min undersøkelse. Likevel så kan det hende at relasjonen jeg har til to av informantene har påvirket datamaterialet i form av hvilke svar de ga, og hvordan jeg oppfattet og tolket disse. Dalland (2020, s. 60) mener at man i slike tilfeller bør reflektere over i hvilken grad relasjonen til utvalget kan ha påvirket svarene. Derfor har jeg gjennom prosessen med å analysere og tolke dataen fokusert å være objektiv, og prioritert å bruke tid på å tolke og forstå hva det er dataen forteller meg.

Fordi jeg har valgt å intervju tre barnehagelærere, kan ikke datamaterialet brukes i andre sammenhenger og generaliseres, fordi deres svar vil ikke gjelde for alle barnehagelærere. Derimot er den sosiologisk representativ, det vil si at den kan være gjenkjennbar for andre i samme situasjon (Leseth & Tellmann, 2018, s. 139). I en kvalitativ studie er målet å gi et bilde av et fenomen, og derfor prøver man som forsker å generalisere fenomenet slik at det blir gjenkjennelig for både leseren og andre mennesker som er i samme situasjon som intervjupersonene (Leseth & Tellmann). Den undersøkelsen jeg har gjort kan derfor gjelde i noen tilfeller, men ikke i alle sammenhenger, eller for alle.

3.8 Etske hensyn

Etske overveielser og ryddig bruk av personvernopplysninger er i ifølge Dalland (2020, s. 167-169) en forutsetning for å få skape tillit og et godt samarbeid med de menneskene som bidrar i prosjektet. Det første steget med å skape tillit og et godt samarbeid med mine

informanter startet i forkant av intervjuene. Over telefon ga jeg informasjon om formålet med bachelorprosjektet, og jeg uttrykte at jeg var fleksibel på tid og sted for intervju.

Videre sendte jeg ut et samtykkeskjema over mail til alle tre informantene, som de leste gjennom og godkjente skriftlig ved å huke av i en boks nederst på dokumentet. Se vedlegg side 29, for å se skjemaet. For å sikre informantene ikke skal bli gjenkjent på noen måte, har jeg brukt koder i det innsamlede datamaterialet. Kodene ble brukt både da jeg noterte på ark og i dokumentene på data, nettopp for å sikre at deres rett til anonymitet blir ivaretatt. Videre så sikret jeg innhentet data ved å gjøre dokumentene passordsbeskyttende. Framfor å bruke informant 1, 2 og 3 i min drøfting har jeg valgt å gi informantene fiktive navn, noe som Dalland (2020) mener at kan bidra til å gjøre beskrivelsen mer levende (Dalland, 2020, s. 172). Dette avklarte jeg også med informantene på forhånd. Ethiske overveielser har også blitt gjort i gjennomføring av intervjuene, ved å stille åpne spørsmål, og ved å gi informantene nok tid til å tenke for å få satt ord på sine tanker.

4.0 Presentasjon av funn og drøfting

I denne delen av oppgaven vil jeg presentere de funn som er relevante for prosjektets problemstilling. Funnene vil bli tolket og videre drøftet i lys av det teoretiske perspektivet som er fremstilt i oppgavens andre kapittel. Funnene blir presentert i kategoriene som er blitt trukket ut gjennom analyse av datamaterialet. For å opprettholde informantenes rett til anonymitet vil de ble referert til ved fiktive navn.

4.1 Kartleggingsbegrepet

Funn fra intervjuene forteller at informantene tolker kartleggingsbegrepet både i en trang og en vid betydning, og det viser seg at det er ulikt hva de legger i selve begrepet og hva de forbinder det med. Deres definisjoner av begrepet synliggjør hvilken bevissthet de har om kartlegging i barnehagen.

Erik forteller at han har litt negative assosiasjoner til kartleggingsbegrepet fordi han tenker på det nye lovforslaget om plikt til å vurdere alle barns språk. Han legger til at hans grunntanke er systematiske observasjoner og dokumentasjon, av enkelte barn eller større grupper. Her er Erik inne på krav og plikter fra politikere, og ifølge Essahli Vik (2017) er det ofte slik at hva man legger i kartleggingsbegrepet ofte henger sammen med hvor man posisjonerer seg med

tanke på kartlegging av barn. Samtidig nevner Erik at systematisk observasjon er hans grunntanke, noe som kan knyttes til Høigård et al. (2009) sin definisjon, som peker på at en trang betydning av begrepet kartlegging er en form for systematisk observasjon som tar utgangspunkt i et kartleggingsverktøy

Kari forteller at hun forbinder kartlegging med noe som krever tid og ressurser. Hun legger til at de ofte bruker observasjon og refleksjon i barnehagen for å se et mer helhetlig bilde av barnet, og hun understreker at de bruker kartleggingsverktøy kun når de ser behov for det. Kari stiller også spørsmål til hva det er barna måles opp imot gjennom kartlegging, idet hun sier:

«Og hva er normalt for et barn da, mestrer, mestrer ikke, hva er aldersadekvat?» (Kari, intervju).

Her er Kari inne på refleksjon rundt hva som er normalt for et barn å mestre, noe som kan sees i sammenheng med Pettersvold & Østrem (2012) som hevder at faren ved standardiserte verktøy er at det skapes en urimelig trang til hva et normalt barn er. Jeg tolker at Kari forbinder begrepet kartlegging med standardiserte verktøy, og at hun skiller på det og observasjon og refleksjon i barnehagen. Derfor kan Karis synspunkt også knyttes til Høigård et al. (2009) sin trange definisjon av begrepet. Likevel så forteller Kari at observasjon og refleksjon brukes for å skape et mer helhetlig bilde av et barn. En kan derfor anta at både systematisk og usystematiske observasjoner kan bidra til å få en større innsikt og mer helhetlig bilde av barnet i barnehagen. Slik Lyngseth & Mørland (2017) skriver så er dette målet med kartlegging, det å få innsikt i barnets forutsetninger og interesser på ulike områder.

Steinar definerer kartlegging som et verktøy som kan brukes til mye, og forteller at observasjon og kartlegging går litt hånd i hånd. Han nevner at kartlegging kan brukes til å finne ut mer om barnet, og videre trekker Steinar fram verdien av å kartlegge egen praksis, og se på hva som må jobbes med. Steinar nevner også foreldrene, det å kartlegge foreldres ressurser og forutsetninger, for å benytte seg av det i arbeid med barna. Steinar forteller at de akkurat nå kartlegger uterommet i barnehagen, hvor de bruker observasjon og samtaler med barna for å se på hva og hvilken lek som råder. Steinar ser kartleggingsbegrepet i en vid betydning, noe som kan sees i sammenheng med Høigård et al. (2009) sin definisjon, hvor kartleggingsbegrepet tar for seg alt det man kan gjøre for å få innsikt i hvor et enkelt barn befinner seg i utviklingen, som for eksempel gjennom observasjon og samtaler. Samtidig så er det ikke kun barnets utvikling Steinar mener når han definerer kartleggingsbegrepet, han er

også inne på betydningen av miljøet rundt barnet. Steinar er også opptatt av å kartlegge egen praksis og utnytte foreldrenes ressurser for å skape en best mulig hverdag for barna, noe Lyngseth & Mørland (2017) belyser at er et av målene med kartlegging.

4.2 Kartleggingsverktøy i praksis

Det kommer fram i intervjuene at barnehagelærerne har stor bevissthet om bruk av kartleggingsverktøyene i praksis. De er bevisst hvilke muligheter som ligger i kartleggingsverktøyene, som for eksempel å danne seg et helhetlig bilde av barnet, eller i arbeidet med å få flere ressurser inn i barnehagen. Funnene synliggjør også at kartlegging kan virke forebyggende for barnet, ved at de tidlig kan få bekreftet eller avkreftet sin magesfølelse eller bekymring overfor et barn. Å ta hensyn til konteksten i kartleggingsprosesser av barn trekkes også fram, noe som synliggjør bevissthet om kompleksiteten i barnets liv.

Alle tre informantene har erfaring med TRAS, og to av dem har også brukt ALLE MED-skjemaet. Dette stemmer med Ekspertutvalget (2011) sin rapport, som viser at disse er to av de mest brukte kartleggingsverktøyene i norske barnehager. Kari trekker fram at TRAS kan være et godt verktøy for å kartlegge et barns språk, og hun nevner at kartleggingsverktøy også kan brukes for å få inn flere ressurser til et barn. Ut ifra det Kari nevner her, så kan det se ut til at bruk av kartleggingsverktøy kan være et nyttig verktøy i prosessen med å gi et barn den støtten de trenger. Det Kari forteller kan knyttes til det Lyngseth & Mørland (2017) påpeker, at kartlegging kan brukes som verktøy for å danne et grunnlag for sakkyndige, som kan vurdere og utrede videre om rett til spesialpedagogisk hjelp skal gis eller ikke.

Både Kari, Erik og Steinar forteller at kartleggingsverktøy kan være nyttig å bruke i prosesser med å danne seg et mer helhetlig bilde av barnet. Kari er også opptatt av at man ikke må vente med å «se an» magesfølelsen, en må handle. Det samme trekker Erik og Steinar fram, idet de forteller at kartleggingsverktøy kan gi de en mulighet til å få bekreftet eller avkrefte magesfølelsen på et barn. Kari forteller også at bruk av kartleggingsverktøy kan bidra til å fange opp barn som er i risikozonen. Funnene forteller at både Kari, Steinar og Erik legger vekt på det å kjenne etter på magesfølelsen, og at bruk av kartleggingsverktøy kan gi de en mulighet til å bekrefte eller avkrefte den. På denne måten kan bruk av kartleggingsverktøy sees på som et viktig forebyggende arbeid i barnehagen, noe Lyngseth (2018) mener at kan bidra til å gi barnet en god start i sitt utviklingsløp. Viktigheten av forebygging i barnehagen framheves også i Rambøll (2008) sin forskningsrapport. Der hevdes det at barn vil ha god

nytte av tidlig kartlegging og språkhjelp før skolegang, fordi det er en klar sammenheng mellom mestring av språk og sosial mestring.

Samtidig understreker Steinar at man ikke kan kartlegge et barn uten å ta hensyn til konteksten. Steinar nevner også at det er viktig å reflektere over hvilke forutsetninger de voksne som kartlegger har, med tanke på relasjonen til barnet, idet han sier:

«Blir skjemaene fylt ut på riktig måte? Og hvilke forutsetninger har de voksne som kartlegger, i forhold til relasjon til barnet, er mye forutinntatt? Ser man hele bildet av barnet? Man må jobbe med å være objektiv» (Steinar, intervju).

Her er Steinar inne på kompleksiteten i barnets samspill med omverden, noe som kan knyttes til det Pettersvold & Østrem (2012) skriver om at rammene og den sosiale konteksten rundt barnet er avgjørende for hva det mestrer eller ikke i konkrete situasjoner. Steinar trekker også fram viktigheten av å reflektere over hvordan relasjoner og forutinntatthet kan påvirke hvilke vurderinger som gjøres i forbindelse med kartlegging, noe som kan sees i sammenheng med Kirkebøen (2012) sin studie om hvordan fordommer og forutinntatthet kan påvirke vår intuisjon og de beslutninger vi tar.

4.3 Synet på barn og barns personvern

Synet på barn og barns personvern i forbindelse med kartlegging er et sentralt funn fra intervjuene. Funnene synligjør at barnehagelærerne er bevisst hvilke konsekvenser kartlegging kan ha for barnet som kartlegges, og hvilke etiske hensyn som bør tas i kartleggingsprosesser.

Erik forteller at han tenker på barne-synet når det kommer til kartlegging og vurdering av barn. Han legger til at man kan stille spørsmål til hvorfor barna skal vurderes, og om de ikke er gode nok som de er nå. Her reflekterer Erik over hvorfor det er behov for å vurdere barna, og han synligjør synet på barn som gode nok i det livet de lever her og nå. Eriks synspunkt kan relateres til James, Prout & Jenk (1998) sin metafor om barnet som human being, hvor barnet møtes som et fullverdig menneske her og nå, som ikke trenger å forandres eller formes på noen måte. Det interessante er at funnene som hittil i oppgaven er presentert indikerer at alle tre barnehagelærerne ser barnet både som human being og human becoming. Både Kari, Steinar og Erik legger vekt på at bruk av kartleggingsverktøyene kan bidra til å skape et mer helhetlig bilde av barnet, og at det kan virke forebyggende ved at man får bekreftet eller

avkrefte magesfølelsen. Det er derfor nærliggende å tro at det ikke må være en klar motsetning mellom å tenke tiltak i et langsiktig utviklings- og læringsløp og det å ivareta barnet her og nå, slik Lyngseth & Mørland (2017) hevder. De framhever også at barnehagelærere bør se barnet både som «beings» og «becomings».

Samtidig så forteller Steinar at det er vanskelig å vite hva som er normalt for et barn å mestre, og han legger til at barn er unike og utvikler seg i ulikt tempo. Erik er inne på noe av det samme idet han sier at kartleggingsverktøyene oppleves litt instrumentelle, at barna på en måte blir målt opp mot et «ideal». Dette var også noe Kari stilte spørsmål til, da hun satte ord på hva hun la i kartleggingsbegrepet. Funnene forteller at både Steinar, Erik og Kari reflekterer omkring normalitetsbegrepet. Ifølge produsentene av kartleggingsverktøyet TRAS er hensikten med skjemaet å vurdere hvor et barns språkutvikling står i forhold til det som er forventet på de ulike alderstrinnene (Espenakk et al., 2011). Men kanskje kan man stille spørsmål til hvordan man kan vite hva som er forventet av et barn på et gitt alderstrinn? Slik Pettersvold & Østrem (2012) framhever så må man vurdere om man har gode nok grunner til å kartlegge et barn, da det er en risiko for at det skapes en for trang mal for hva et normalt barn er.

Videre forteller Kari at det er viktig å reflektere over hvilke briller man ser barnet med, og tenke på hva det er man ønsker å se. Hun legger også til at bruk av kartleggingsverktøy kan få uheldige konsekvenser for barnet, og i intervjuet stiller hun spørsmålet:

«Hva med barnas personvern? Det ligger mye dokumentasjon i ulike dokumenter, vi må tenke over det etiske perspektivet» (Kari, intervju).

Det Kari forteller omkring barns personvern kan knyttes til det Svenning (2009) peker på, at man bør reflektere over om bruk av kartleggingsverktøy er forenelig med det rammeplanen sier om dokumentasjon av barn. Rammeplanen (2017) understeker at barn har rett til vern om sin personlige integritet, og det skal derfor ligge et etisk perspektiv til grunn ved dokumentasjon av barna (Kunnskapsdepartementet, s. 39). Men hva innebærer det egentlig å legge et etisk perspektiv til grunn ved dokumentasjon av barna, slik Rammeplanen (2017) understreker? Ifølge Lingås (2014) handler det etiske perspektivet i kartleggingsprosesser om evnen til å utøve kritisk refleksjon og profesjonelt skjønn. Det tolker jeg at Kari gjør, ved at hun reflekterer over barns rett til personvern, og idet hun forteller at det er viktig å reflektere over hvilke briller man ser barnet med, og hva man ønsker å se. Slik Hennem & Østrem

(2016) framhever så er det viktig å være bevisst hvilke briller man ser barnet gjennom, da kartleggingsverktøyene viser hva barnet mangler, ikke hvem barnet er.

4.4 Barnehagelærerens autonomi og profesjonelle skjønn

Sentrale funn fra intervjuene berører barnehagelærerens autonomi og profesjonelle skjønn, og forteller noe om hvordan informantenes fagkunnskap ligger til grunn for deres skjønnsmessige vurderinger i arbeidet med barna. Refleksjoner knyttet til at barnehagelærerens skjønn ikke må settes til side for standardiserte verktøy synligjør også en bevissthet om bruk av kartleggingsverktøy i barnehagen.

Både Erik, Steinar og Kari forteller at de utøver skjønn når de vurderer om det er behov for å bruke kartleggingsverktøy i barnehagen. Erik sier det slik:

«Vi vet og ser selv når vi trenger å ta i bruk et kartleggingsverktøy som en del av å finne ut mer om barnet, for å se et mer helhetlig bilde. Dette vet vi fordi vi har fagkunnskapen» (Erik, intervju).

Jeg tolker at både Erik, Steinar og Kari mener de har fagkunnskap nok til å selv kunne vurdere om kartleggingsverktøy skal tas i bruk, og er her inne på det med å utøve profesjonelt skjønn. Slik Hennem & Østrem (2016) framhever så kan ikke fagkunnskapen anvendes direkte i arbeidet med barn, en må også handle på bakgrunn av profesjonelt skjønn.

I intervjuene stilte jeg også spørsmål om hva de tenker vedrørende lovforslaget om plikt til å vurdere alle barns språk, og planen om å utvikle nye kartleggingsverktøy (Kunnskapsdepartementet, 2020). Kari forteller at i barnehagen har de mye kompetanse om hva som skaper et godt språkmiljø og hva som stimulerer språket. Hun legger til at det trengs voksne som er til stede sammen med barna og er tett på for å få til dette. Steinar understreker også at de selv vet hva som stimulerer til språkutvikling hos barn og hvordan legge til rette for det, og at man må være til stede for å kunne se hele bildet av barnet. Erik forteller at det viktigste er tilstedeværende voksne, som er til stede i øyeblikkene sammen med barna. Jeg vil her gjengi et sitat fra intervjuet med Erik, hvor han deler et øyeblikk fra hverdagen:

«I dag for eksempel, hadde vi tautrekking i barnehagen, med alle oss voksne på avdelingen, og barna. Hva hvis en av oss voksne måtte gått på kontoret for å sette seg ned med et skjema, fordi vi er pliktig, uavhengig om vi ser at det er nødvendig eller ikke?» (Erik, intervju).

Funnene synligjør at både Kari, Erik og Steinar vektlegger tilstedeværelse og nærhet sammen med barna som den viktigste forutsetningen for å stimulere barnets språk og skape et godt språkmiljø. Her er de inne på viktigheten av tilstedeværende voksne, og deres synspunkt kan sees opp mot det Førde (2018) mener at tidlig innsats kan forstås som. Nemlig at de ansatte har nok tid til å være sammen med barna, og at en slik tilnærming ikke kan måles, men begrunnes med at det er til barns beste.

Videre sier Erik at han tenker på barnehagelærerens autonomi og frihet til å ta egne vurderinger, og han forteller at politikerne må stole på barnehagelærerne. Her er Erik inne på at politikerne må ha tillit til barnehagelærerne, og ifølge Hennem, Pettersvold & Østrem (2015) har økte styringstendenser i barnehagen de siste årene ført til mer styring og mindre tillit. Hennem & Østrem (2016) mener det blir et problem for barnehagen hvis tilliten til profesjonsutøveren erstattes av økende tiltro til kartleggingsverktøy. Erik nevner også frihet til å ta egne vurderinger i arbeidet med barna, og slik Greve et al. (2014) framhever så vil graden av autonomi påvirkes ved at barnehagelærerne blir gitt frihet til å velge arbeidsmåter, og tillit til å ta beslutninger om hva som er til barnets beste i barnehagen.

Kari forteller i intervjuet at bruken av kartleggingsverktøy ikke må overkjøre barnehagelærerens bruk av skjønn, og ifølge Greve et al. (2014) er barnehagelærers mulighet til å selv kunne utøve faglig skjønn knyttet til barnehagelærers autonomi. Av de tre informantene er det kun Erik som bruker fagbegrepet autonomi. Likevel tolker jeg det slik at også Steinar og Kari sikter til barnehagelærerens autonomi idet de understreker at de utøver skjønn til å vurdere om det er behov for ytterligere kartlegging av et barn. Deres profesjonsutøvelse er i tråd med Rammeplanen (2017), som understreker at pedagogisk leder er gitt ansvaret å lede og iverksette det pedagogiske arbeidet, i tråd med godt faglig skjønn (Kunnskapsdepartementet, 2017).

4.5 Foreldresamarbeid

Noe som også fikk fokus under intervjuene, var foreldresamarbeidet i ulike kartleggingsprosesser. Funnene forteller at alle tre informantene har stor bevissthet omkring foreldresamarbeidet i forbindelse med kartlegging. En fare for å uroe foreldrene trekkes også fram, noe som synligjør en reflekterende holdning og bevissthet om rollen som barnehagelærer i foreldresamarbeidet.

Kari sier at hvis kartleggingsverktøy brukes i foreldresamtaler, må det begrunnes hvorfor. Karis synspunkt støttes av Rammeplanen (2017), hvor det understrekes at barnehagen skal presentere sine observasjoner og vurderinger ved å begrunne dem overfor foreldrene (Kunnskapsdepartementet, 2017). Likevel kommer det fram at dette ikke alltid er realiteten i barnehagen. Kari forteller at da hun selv hadde barn i barnehagen, brukte barnehagelæreren et ALLE MED – skjema i en av foreldresamtalene. Da Kari spurte hvorfor de bruker dette skjemaet, fikk hun til svar at «det er bare noe vi gjør», uten noe nærmere forklaring. Dette var en negativ opplevelse for Kari, og det kan være en fare for at slike opplevelser går ut over kvaliteten på samarbeidet. Slik Bronfenbrenner (1979) uttrykte, så er det viktig å jobbe med foreldrenes tilfredshet for å få tilfredse barn. Skal foreldrene være tilfredse med barnehagen og arbeidet med deres barn, er tillit essensielt, og slik Lyngseth (2018, s. 307) framhever så er et tillitsfullt samarbeid med hjemmet særlig viktig i en kartleggingsprosess. Hun understreker at barnehagelæreren må holde foresatte orientert om arbeidet med deres barn.

Men er det å holde foreldrene orientert, et samarbeid? Jeg vil her trekke fram en refleksjon som Steinar delte i intervjuet, da jeg stilte spørsmål om hva han tenkte omkring lovforslaget vedrørende plikt til å vurdere barns språk:

«Jeg tenker på språkutvikling i hjemmet, jeg har overhørt foreldre som sier «jeg gleder meg til jeg endelig kan snakke med barnet mitt jeg». Klart du kan snakke med barnet? Bruk tid, snakk med barnet, still spørsmål, les bøker, det sier jeg til foreldrene. Hvilken språkstimulering får barnet i hjemmet? Det er viktig å tenke over, snakke sammen og eventuelt veilede foreldrene, som å lese for barnet om kvelden for eksempel» (Steinar, intervju).

Jeg tolker det slik at Steinar mener det ikke er tilstrekkelig å vurdere barnas språk i barnehagen isolert sett, men at det må sees i sammenheng med hvordan barnet får ta i bruk språket på andre arenaer også. Her er Steinar også inne på det med å skape en god dialog med foreldrene, og kanskje er det nettopp dette samarbeid handler om? Slik Rammeplanen (2017) sier så skal barnehagen legge til rette for et godt foreldresamarbeid og sikre god dialog både på individ og gruppenivå (Kunnskapsdepartementet, 2017). Når det kommer til foreldresamarbeidet så understreker Glaser (2018) at jo bedre og tettere kontakten mellom hjem og barnehage er, jo bedre blir kvaliteten. Når Steinar tar seg tid og går inn i en dialog med foreldrene, kan det kanskje bidra til at foreldrene får større tillit til barnehagen ved at han lytter til foreldrene og støtter de. På denne måten kan kvaliteten i samarbeidet styrkes, som igjen vil kunne støtte barnets trivsel, utvikling og læring, slik Glaser (2018) viser til.

Produsentene av kartleggingsverktøyet ALLE MED mener at hensikten med skjemaet er å danne et helhetlig bilde av barnets mestring, og at skjemaet skal være et hjelpemiddel til foreldresamtaler (Løge et al., 2015). Erik forteller at hvis han bringer med et ALLE MED – skjema hos foreldrene og noen av feltene ikke er fylt ut, kan de kanskje føle på et nederlag som forelder over at barnet sitt ikke mestrer det som er forventet. Erik nevner at det er en fare for å stresse foreldrene unødvendig ved å bringe med kartleggingsverktøyene inn i foreldresamtalen. Jeg tolker at Erik er opptatt av å ikke skape unødvendige bekymringer som gjør at foreldrene tviler på sin rolle som forelder, og slik Bø (2011) skriver så må man som pedagog være bevisst hvilken oppfatning av foreldrene vi formidler gjennom det vi forteller om barnet.

5.0 Oppsummering

I dette kapittelet skal jeg gi en oversikt over de mest sentrale funnene som er blitt presentert i oppgaven, og se på hvordan det jeg har gjort har hatt konsekvenser for å svare på problemstillingen:

«Hvilken bevissthet har barnehagelærere om bruk av kartleggingsverktøy i barnehagen?»

Funnene som er presentert i denne oppgaven synliggjør at barnehagelærerne jeg har intervjuet har stor bevissthet om bruk av kartleggingsverktøy i barnehagen. De reflekterer, diskuterer og reiser viktige spørsmål knyttet til kartlegging av barn. Dette gjør de gjennom å ta både barn og foreldres perspektiv, og de er inne på at barnehagelæreren som profesjonsutøver kan settes under press når tillit fra politikerne minker.

Innledningsvis i denne bacheloroppgaven skrev jeg om debatten angående kartlegging og vurdering av barns språk, hvor jeg belyste Stortingsmeldingen om tidlig innsats i barnehagen. Funnene som er presentert, forteller at barnehagelærerne er bevisst hvordan bruk av kartleggingsverktøy kan være en del av tidlig innsats i form av forebygging. Samtidig så understreker de at det viktigste er å være til stede sammen med barna, og kanskje er nettopp tilstedeværelse en viktig form for tidlig innsats?

Funnene synliggjør også at barnehagelærerne er bevisst hvilke konsekvenser kartlegging kan ha for barnet som kartlegges. Det gjør de ved at de reiser spørsmål til hva som egentlig er normalt for et barn å mestre, og hva det er barna måles opp imot i de ulike kartleggingsverktøyene. Viktigheten av å reflektere over hvilke briller man ser barnet med

ved bruk av kartleggingsverktøy, er også et funn som synliggjør bevissthet. Bruk av kartleggingsverktøy i foreldresamtaler trekkes også fram, og viser barnehagelærerens bevissthet omkring hvilke konsekvenser det kan føre med seg. En fare for å uroe foreldre synliggjør også en reflekterende holdning, og bevissthet om sin rolle i foreldresamarbeidet.

Informantene har fagkunnskapen til å kunne utøve profesjonelt skjønn i sitt i arbeid i barnehagen, ved at de tar i bruk kartleggingsverktøy når de vurderer det som hensiktsmessig for å se et mer helhetlig bilde av barnet. Det kommer også fram at det profesjonelle skjønnnet ikke må settes til side for standardiserte verktøy, og at politikerne må vise tillit til barnehagelærerne gjennom å stole på at de kan ta skjønnsmessige vurderinger som er til barnets beste.

5.1 Avsluttende kommentar

Innledningsvis presenterte jeg min førforståelse for temaet kartlegging og bruk av kartleggingsverktøy i barnehagen. Prosessen med å skrive denne bacheloroppgaven har gitt meg både større innsikt og en dypere forståelse. Jeg har erfart at det er mulig å ivareta barnets individuelle forutsetninger i kartleggingsprosesser, nettopp ved å reflektere kritisk og utøve profesjonelt skjønn. Barnehagelærerne jeg har intervjuet støtter seg til faglitteraturen i sin praksis, og har belyst hvordan kartlegging i noen tilfeller kan virke forebyggende i barnehagen. Samtidig synliggjør de hvor viktig det er å ivareta barnet i kartleggingsprosesser, og det å tørre å stille kritiske spørsmål til kartleggingsverktøyenes plass i barnehagen.

Jeg har i denne studien intervjuet tre barnehagelærere, og gjennom en analyse av datamaterialet har jeg trukket ut sentrale tema som berører problemstillingen. Videre så har jeg drøftet funn fra intervjuene opp mot teori som er fremstilt for å svare på problemstillingen. Det å bruke en halvstrukturert intervjuguide viste seg å være en hensiktsmessig innsamlingsstrategi. Intervjuene utartet seg til å bli interessante samtaler som ga rike beskrivelser og refleksjoner, noe som ga relevant informasjon til å besvare problemstillingen. Under arbeidet med denne oppgaven dukket det også opp nye spørsmål som kunne vært interessant å følge opp, men som falt utenfor rammen av prosjektet. Det hadde vært interessant å sett nærmere på hvilke implikasjoner økt læringsutbytte i barnehagen har for den pedagogiske praksisen, og i hvilken grad dette påvirker barnehagelærerens autonomi.

Referanseliste

- Bae, B. (2007, januar. 10). *Å se barn som subjekt - noen konsekvenser for pedagogisk arbeid i barnehagen*. Hentet 25.04.21 fra Regjeringen:
<https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-ogbarn/barnehager/artikler/a-se-barn-som-subjekt---noen-konsekvenser/id440489/>
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development. Experiments of nature and design*. Cambridge: Harvard University Press
- Bø, I. (2011). *Foreldre og fagfolk* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget
- Christoffersen, L., Johannessen, A. & Tufte, P, A. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (2. utg.). Oslo: Abstrakt Forlag A/S
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk
- Essahli Vik, N. (2017). Språkkartlegging av flerspråklige barn i barnehagen – fra kontrovers til kompromiss? *Tidsskrift for nordisk barnehageforskning*. Hentet 25.04.21 fra:
<https://journals.oslomet.no/index.php/nbf/article/view/1734/1999>
- Espenakk, U., Frost, J., Færevaaag, M, K. & Horn, E. (2011). Hva er TRAS og hvordan brukes det? I U. Espenakk, J. Frost, M. K. Færevaaag, E. Horn, I. K. Løge, R. G. Solheim & Å. K. Wagner. (Red.). *TRAS, Observasjon av språk i daglig samspill* (s. 9-16). Stavanger: Info Vest Forlag AS.
- Førde, E. (2018). «I tråd med godt faglig skjønn» – barnehagepedagogisk kunnskap i spenningsfeltet mellom tillit og kontroll. I T. Laftonen & A. M. Otterstad. (Red.). *Barnehagepedagogiske linjeskift* (s. 209-225). Bergen: Fagbokforlaget.
- Greve, A., Jansen, T, T. & Solheim, M. (2014). *Kritisk og begeistret*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Glaser, V. (2018). Hjem og barnehage som helheten i barnets liv. I V. Glaser., I. Størksen & M. M. Drugli. (Red.). *Utvikling, lek og læring i barnehagen: forskning og praksis* (s. 241-258). Bergen: Fagbokforlaget
- Greve, A. (2015). Barnehagelærerprofesjonens utfordringer i møte med politiske forventninger om læringsutbytte. I B. A. Hennem., M. Pettersvold & S. Østrem. (Red.). *Profesjon og kritikk* (s. 201-220). Bergen: Fagbokforlaget
- Hennem, B, A., Pettersvold, M. & Østrem, S. (2015). Profesjonsutøvelse og frie ytringers vilkår. I B. A. Hennem., M. Pettersvold & S. Østrem. (Red.). *Profesjon og kritikk* (s. 11-36). Bergen: Fagbokforlaget
- Hennem, B, A. & Østrem, S. (2016). *Barnehagelæreren som profesjonsutøver*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Høigård, A., Mjør, I. & Hoel, T. (2009). *Temahefte om språkmiljø og språkstimulering i barnehagen*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- James, A., Prout, A. & Jenks, C. (1998). *Theorizing Childhood*. Oxford: Polity Press

- Kirkebøen, G. (2012). *Hva er intuisjon?* Oslo: Universitetsforlaget.
- Kunnskapsdepartementet (2011). *Vurdering av verktøy som brukes til å kartlegge barns språk i norske barnehager: rapport fra Ekspertutvalg nedsatt av Kunnskapsdepartementet 2010/2011*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. Hentet 25.04.21 fra: https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/barnehager/rapporter-og-planer/ekspertgruppe/vurdering_av_verktoy_2011.pdf
- Kunnskapsdepartementet. (2016). *Tid for lek og læring – bedre innhold i barnehagen* (Meld. St. 19 (2015–2016)). Hentet 25.04.21 fra Regjeringen: <https://www.regjeringen.no/contentassets/cae152ecc6f9450a819ae2a9896d7cf5/no/pdfs/stm201520160019000dddpdfs.pdf>
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Hentet 25.04.21 fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/>
- Kunnskapsdepartementet. (2019). *Tett på – Tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehagen, skole og SFO* (Meld. St. 6 (2019-2020)). Hentet 25.04.21 fra Regjeringen: <https://www.regjeringen.no/contentassets/3dacd48f7c94401ebefc91549a5d08cd/no/pdfs/stm201920200006000dddpdfs.pdf>
- Kunnskapsdepartementet (2020, november. 26). *Høring om endringer i barnehageloven, plikt til å vurdere norskkunnskaper*. Hentet 28.04.21 fra Regjeringen: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-omlov/id2786278/?expand=horingsnotater>
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2018). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk
- Larsen, A, K. (2017). *En enklere metode: Veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode* (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget
- Leseth, A, B. & Tellmann, S, M. (2018). *Hvordan lese kvalitativ forskning?* (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm AS
- Lingås, L, G. (2014). *Etikk for pedagoger* (2. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Lyngseth, E, J. (2018). Forebyggende muligheter i barnehagen gjennom kartlegging og tidlig innsats. I V. Glaser., I. Størksen. & M. M. Drugli. (Red.). *Utvikling, lek og læring i barnehagen: forskning og praksis* (s. 301-317). Bergen: Fagbokforlaget
- Lyngseth, E, J. & Mørland, B. (Red.). (2017). *Tidlig innsats i tidlig barndom*. Oslo: Gyldendal Akademisk
- Løge, I, K., Leidland, K., Mellegaard, M, R., Olsen, A, H. & Waldeland, T. (2015). *ALLE MED HÅNDBOK*. Bryne: Info Vest Forlag AS.

Pettersvold, M. & Østrem, S. (2012). *Mestrer, mestrer ikke: jakten på det normale barnet*. Oslo: Res Publica

Pettersvold, M. & Østrem, S. (2018). *Profesjonell uro*. Bergen: Fagbokforlaget.

Rambøll. (2008). Kartlegging av språkstimulering og språkkartlegging i kommunene. Sluttrapport. Oslo: Rambøll Management AS. Hentet 25.04.21 fra:
<https://evalueringsportalen.no/evaluering/kartlegging-av-spraekstimulering-og-spraekkartlegging-i-kommuene-sluttrapport/Sluttrapport%20spr%C3%A5kstimulering%20og%20spr%C3%A5kkartlegging.pdf/@@inline>

Svenning, B. (2009). *Hva fortelles om meg – barns rettigheter og muligheter til medvirkning i barnehagers bruk av dokumentasjon*. Oslo: Cappelen Damm AS

Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitative metoder* (5. utg.). Bergen: Fagbokforlaget

Vedlegg

Vedlegg 1: Samtykkeskjema

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«Kartlegging i barnehagen»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt, hvor formålet er å undersøke hvilke erfaringer barnehagelærere og pedagogiske ledere har ved bruk av ulike kartleggingsverktøy i barnehagen. I dette skrivet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med dette prosjektet er å undersøke hvilke erfaringer barnehagelærere og pedagogiske ledere har ved bruk av ulike kartleggingsverktøy i barnehagen, både hvordan det brukes, og hvilke fordeler og ulemper det er ved bruk av de ulike verktøyene.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

- Hvis du velger å delta i dette prosjektet, innebærer det at du vil bli intervjuet av meg. Det vil ta deg ca. 45 minutter. På forhånd vil du få tilsendt intervjuguiden, sendt på mail. Jeg skal samle inn opplysninger om hvilke erfaringer barnehagelærere og pedagogiske ledere har ved bruk av ulike kartleggingsverktøy i barnehagen, og spørsmålene er laget for å berøre akkurat dette temaet. Underveis i intervjuet noterer

jeg stikkord, og i etterkant av intervjuet skriver jeg et referat av de opplysningene som er hentet inn.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres.

- Ved behandlingsansvarlig institusjon som er Dronning Mauds Minne Høyskole vil det være Marit Heldal og Camilla Kalvatn Egset (veiledere) som vil ha tilgang til opplysningene.
- Kontaktinfo Marit Heldal: Veileders mail
- Kontaktinfo Camilla Kalvatn Egset: Veileders mail
- Svarene fra intervjuet blir skrevet ned for hånd, anonymisert og behandlet konfidensielt. Jeg vil ikke benytte lydopptak.

Prosjektet skal avsluttes 30.04.2021.

Med vennlig hilsen

Student
Anne Gjellan

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Kartlegging i barnehagen». Jeg samtykker til:

- å delta i intervju
Dato:

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift. Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.

Vedlegg 2: Intervjuguide

«Kartlegging i barnehagen»

Intervjuguide

-Hvilken bakgrunn og arbeidserfaring har du?

-Hva er dine arbeidsoppgaver og ansvar på arbeidsstedet?

-Har du noen videreutdanning, eventuelt kurs?

-Når jeg sier begrepet «kartlegging», hva tenker du da?

-Hvilke kartleggingsverktøy har du erfaring med?

-Hvilke fordeler ser du ved bruk av kartleggingsverktøy i barnehagen? Bruk gjerne et eksempel eller en praksisfortelling

-Hvilke ulemper ser du ved bruk av kartleggingsverktøy i barnehagen? Bruk gjerne et eksempel eller en praksisfortelling

• Et nytt lovforslag om at barnehagen skal vurdere alle barns norsk-kunnskaper er nå sendt på høring. I dette lov-forslaget har regjeringen valgt å kalle det for å *vurdere* barns norskkunnskaper før skolestart, ikke *kartlegge*, slik det ble beskrevet i lovforslaget i 2016. Planen er å utvikle nye verktøy for å kartlegge de barna som vurderes å ha for svake norsk-kunnskaper.

-Kan du si litt om dine tanker rundt dette lovforslaget?